

Examen- commissie

De examencommissie is het belangrijkste orgaan

Discussiebijeenkomst van de Nederlandse Vereniging voor Onderwijsrecht, werkgroep Hoger Onderwijsrecht,

■ Irene Biemond

Mw. drs. I.E.A. Biemond is onderwijskundige/toetsdeskundige bij Teelen Kennismanagement, docent van diverse examencommissiecurricula en extern lid van twee examencommissies.

‘Examencommissies zijn het belangrijkste orgaan in het hoger onderwijsbestel’ en ‘Het eigen onderzoek van de examencommissie moet uit de WHW worden geschrapt’. Deze en andere stellingen kwamen aan bod in een discussiebijeenkomst over de juridische positie van de examencommissie op 1 december jl. De bijeenkomst werd georganiseerd door de werkgroep Hoger Onderwijsrecht van de Nederlandse Vereniging voor Onderwijsrecht. Voorzitter mr. P.C. (Peter) Kwikkers had drs. M.P.J. (Martine) Pol-Neefs, inspecteur hoger onderwijs bij de Inspectie van het Onderwijs, uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan de discussie. De bijeenkomst was opengesteld voor niet-leden. Een goed gevulde zaal in de Leidse Universiteit was het gevolg.

In de discussies werd duidelijk dat de aanwezige examencommissies zien als een zeer belangrijk orgaan, dat functioneert in een samenspel met examinatoren, managers en

bestuur. Martine Pol kondigde aan dat er (waarschijnlijk in maart 2016) een inspectierapport uitkomt dat aandacht besteedt aan de rol van die andere actoren.

Een van de andere interessante discussies ging over de stelling: ‘De examencommissie stelt uitsluitend op procedurele (en niet op inhoudelijke) gronden vast of de student aan de voorwaarden van de graad voldoet.’ In de wet staat: ‘De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad’ (WHW 7.12 lid 2). In de wet staat ook: ‘Voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan wijst de examencommissie examinatoren aan’ (WHW 7.12c lid 1). Je zou je kunnen afvragen welke inhoudelijke vaststelling de examencommissie

nog kan verrichten als de examinatoren in de tentamens al toetsen of de student voldoende kennis, inzicht en vaardigheden in huis heeft. Het vaststellen of een student voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van de graad, is dan feitelijk niet meer dan een check of alle benodigde tentamens zijn behaald. Sommige aanwezigen zien om deze reden het toewijzen van de genoemde bevoegdheid aan de examinator (iets wat in 2010 in de WHW is opgenomen) zelfs als een verzwakking van de positie van de examencommissie (zie ook Kwikkers, 2012).

Omdat de examencommissie moet zorgdragen voor de borging van de toetskwaliteit, heeft de examencommissie natuurlijk wél via deze weg grote invloed op het voldoen aan de voorwaarden van de graad door de studenten.

Als een examencommissie vindt dat een louter procedurele check op het voldoen aan de voorwaarden voor het verkrijgen van de graad onvoldoende is, zou ze ervoor kunnen kiezen een nauwelijks gebruikt artikel uit de WHW (Inspectie van het onderwijs, 2015) te benutten. Artikel 7.10 lid 2 maakt het mogelijk om als examencommissie zelf een onderzoek uit te voeren naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student. Dit stuit echter

wel op een aantal bezwaren. Zo vragen de aanwezigen zich af of zo'n onderzoek voor alle studenten zou moeten gelden en of er studiepunten aan gekoppeld zouden moeten zijn. Ook hameren de aanwezigen op de rechtszekerheid van de student. Genoeg reden dus om hiermee terughoudend te zijn (zie ook Vereniging Hogescholen, 2015). En als ervoor wordt gekozen om zo'n onderzoek uit te voeren, dan moeten de voorwaarden in de OER zijn vastgelegd.

Het is en blijft de verantwoordelijkheid van elke examencommissie om zelf de wetgeving te interpreteren. Maar met de opbrengsten van deze discussiebijeenkomst kunnen examencommissies daarmee wel verder komen! ■

Literatuur

- Inspectie van het onderwijs (2015). Verdere versterking. Onderzoek naar het functioneren van examencommissies in het hoger onderwijs. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.
- Kwikkers, P.C. (2012). Positie en kwaliteit van examencommissies vanuit WHW-perspectief. Th&ma 4, 30-37.
- Vereniging Hogescholen (2015). Handreiking examencommissies 2015. Den Haag: Vereniging Hogescholen.